

Strategia

Ohjelma

Suunnitelma

Käytänne

Suuntaviivat

Säännöt

**Kotipalvelun, lyhytaikaisoleskelun sekä
hoito- ja hoiva-asumisen suuntaviivat
sekä kotihoitoavustusta ja
yksinkertaistettua päätöksentekoa
koskevat säännöt**

Boråsin kaupungin toimintaperiaatteet

Tehostava

strategia – ratkaiseva valinta Boråsin ohjelmassa olevien tavoitteiden saavuttamiseksi, jotka koskevat suunnitelmaan sisältyvien toiminnan ja menetelmien tavoitteellisuutta, aktiviteetteja, aikapuitetta ja vastuuta.

Normittava

käytänne – Boråsin kaupungin suosittelemat toimintatavat ja säännöt – ehdottomat rajat ja vaatimukset

Hoito- ja hoivalautakunnan vahvistama

Päiväys: 23. lokakuuta 2019, tarkistus 20. huhti- ja 14. syyskuuta 2021

Hoito- ja hoivalautakunta vastaa tarkistuksesta

Asiakirja koskee hoito- ja vanhustenhuoltolautakuntaa sekä sosiaalista erityishuoltolautakuntaa

Asiakirja on voimassa vuoteen 2024

Johdanto

Boråsin kaupungin kotipalvelun, lyhytaikaisasumisen sekä hoito- ja hoiva-asumisen suuntaviivojen lähtökohtana ovat sosiaalipalvelulain pyrkimykset. Suuntaviivat kohdistuvat henkilöihin, joilla iän tai toimintarajoitteen johdosta on vaikeuksia selviytyä arkielämästään, tai jotka tarvitsevat apua ja tukea, josta ei voida huolehtia muulla tavoin.

Suuntaviivojen tarkoituksena on yhdenvertaisten arvioiden saavuttaminen. Kohtuullista elintasoa koskeva yksilöllinen arviointi tehdään kuitenkin aina. Myönnetty tuki muotoillaan siten, että se parantaa henkilön itsenäisen elämän mahdollisuuksia. Yksityiselle henkilölle annetaan edellytyksiä vaikuttaa myönnettyjen tukitoimien suunnitteluun ja toteuttamiseen. Tukea saavan henkilön on mahdollisimman pitkälle osallistuttava toimien toteutukseen.

Hyvinvointitekniikan käyttö toiminnassa on vaihtoehto, jota käytetään henkilön itsenäisyyden ja loukkaamattomuuden säilyttämiseksi.

Asiakirja sisältää myös yksinkertaistettua päätöksentekoa ja kotipalveluavustusta koskevia sääntöjä. Kotipalveluavustus on tarkoitettu taloudelliseksi tueksi ja sisältää myös säännöllisen lomitussavun mahdollisuuden.

Kotipalvelu

Turvallisuus

Arkielämästään huolta kantavalle voidaan myöntää puhelinyhteys tai turvakäynnit. Ne myönnetään yksilöllisesti tarve- ja tarkoituksellisesti.

Turvahälytin turvaa yhteyden henkilöstöön kaatumisen tai muun tapaturman yhteydessä. Turvahälytin on tarveperusteinen.

Huolenpito

Jos henkilökohtaisesta huolenpidosta ei selviydytä, siihen voi saada tukea yksilöllisen arvioinnin perusteella.

Apua hygienian hoitoon annetaan tavallisesti herättäessä ja nukkumaan mennessä samoin kuin pukeutumis- ja riisuutumisasiapua. Vessassa käynteihin ja siirtymisiin kodissa apua annetaan suunniteltujen käyntien yhteydessä koko vuorokauden aikana. Jos suihkussa käymisestä ei selviydytä, siihen voi saada apua yksilöllisen arvioinnin perusteella.

Ateriat

Jos aterioita ei pysty järjestämään omin voimin, siihen on mahdollista saada apua.

Pääateriaa varten on erilaisia vaihtoehtoja:

- Valmiiden aterioiden ostaminen elintarvikekaupoista tai päivittäistavaroiden toimittajilta.
- Saattopalvelu ravintolaan. Saatettavalla pitää olla tarve sosiaalisesta yhdessäolosta ja seurasta aterian aikana.
- Ruoanlaittotukea kotona, jos itse kykenee osallistumaan ruoan valmistukseen

Jos apua tarvitsevilla on lääketieteellisiin syihin perustuva erityisruokavalio, eikä tarvetta voida tyydyttää yllä mainittujen vaihtoehtojen avulla, hänelle voidaan toimittaa jäähdetyttä erityisruokaa.

Jos muista päivän aterioista ei selviydytä omin voimin, on mahdollista saada tukea useamman kerran päivässä yksinkertaisen aterian valmistuksessa. Jos ruoan ja juoman nauttimisesta ei selviydytä, voi siihen tarpeen vaatiessa saada apua.

Tiskausapua annetaan kerran päivässä.

Saattopalvelu

Jos apua tarvitseva ei omin avuin pääse osallistumaan toimintaan tai vastaavaan, siihen voi saada saattoapua. Saattopalvelua saa kotiosoitteesta:

- Saattaja myönnetään sosiaaliseen toimintaan osallistumiseen 1-2 kertaa viikossa
- Päivittäistavaroiden ostamista varten saa saattajan vain, jos siihen on erityissyitä
- Parturikampaajaa, jalkahoitoa ja vastaavaa varten saa saattajan tarpeen vaatiessa
- Terveyskeskus-, hammaslääkäri- ja sairaalakäyntejä varten saa saattajan vain, jos siihen on erityissyitä
- Saattajan tukea päivystyskäyntejä varten terveyskeskukseen, hammaslääkäriin ja sairaalaan ei myönnetä.

Oleskelu ulkoilmassa

Jos ulkoilmassa oleskelusta ja/tai sosiaalisesta seurustelusta ei voida huolehtia itse, siihen voi saada apua 1-2 kertaa viikossa tai erityissyistä useammin.

Ostokset

Jos apua tarvitaan päivittäistavaroiden ja/tai valmisaterioiden kotiin saamisessa, apua siihen voi saada kerran viikossa. Apua kestohyödykkeiden ostamiseen myönnetään 1-2 kertaa vuodessa.

Saattopalvelua esimerkiksi välttämättömiä apteekkiostoksia tai pankkia varten myönnetään tavallisesti kerran kuukaudessa.

Siivous

Jos siivouksesta ei selvitä omin voimin, apua kahden huoneen ja keittiön, eteisen ja vessan siivoukseen voidaan myöntää joka kolmas viikko. Erityistarpeiden, kuten esimerkiksi sairauden johdosta, siivous voidaan suorittaa useammin.

Apua ikkunanpesuun sekä jääkaapin ja pakastimen sulattamiseen voidaan myöntää kahdesti vuodessa.

Apua ei myönnetä saneeraukseen, suursiivoukseen, muuttosiivoukseen tai kellarin siivoamista varten.

Pyykinpesu

Jos pyykinpesusta ei selviydytä itse, voi siihen saada apua joka toinen viikko. Erityistarpeiden, kuten esimerkiksi sairauden johdosta, pyykinpesu voidaan suorittaa useammin.

Tukea ei myönnetä nyrkkipyykkiin, mankelointiin, alusvaatteiden ja lakanoiden silittämiseen tai mattopyykkiin.

Rajaukset

Apua myönnetään henkilökohtaisesti, eikä se kata kotitaloudessa muita asuvia tai vieraita.

Puolisot ja avopuolisot vastaavat yhteisesti kotitaloudesta. Sen johdosta apua ei myönnetä ruoanlaittoon, ostoksiin, siivoukseen tai pyykinpesuun, jos vain toisella pariskunnasta on heikentynyt toimintakyky. Yhdessä asuvat voivat auttaa toisiaan kotiaskareissa. Kotiaskareissa auttamista koskeva vaatimus kattaa myös kotona asuvat lapset iän ja kypsyysasteen mukaan.

Apua ei myönnetä ulkotöihin kuten lumenluontiin tai nurmikon leikkaamiseen, tavallisesti ei myöskään kotieläimistä huolehtimiseen.

Lyhytaikaisoleskelu

Lyhytaikaisoleskelusta tehdään etuusarviointi. Sen aikana hakija asuu tilapäisesti jossakin muualla kuin omassa asunnossaan ja saa hoitoa sekä hoivaa vuorokauden ympäri. Toiminta täydentää kotipalvelua, kotisairaanhoidoa ja omaistukea. Lyhytaikaisoleskelua voidaan myöntää joko yksittäisissä tapauksissa tai vuorotteluhoitona.

Lyhytaikaisoleskelu voi tulla ajankohtaiseksi sairaalahoidon jälkeen, omaisen lomituksen johdosta tai jos jotakin muuta on tapahtunut, minkä johdosta henkilöllä on laaja hoidon ja hoivan tarve, josta ei voida huolehtia omassa kodissa. Hän voi tarvita mobilisointia ja/tai tulevien tarpeiden selvitystä. Lyhytaikaisoleskelu voi myös olla ajankohtaista odotettaessa paikkaa hoito- ja hoiva-asunnossa tai saattohoitoa. Erityissyyinä voivat olla laaja asunnon sopeuttaminen tai sairaalahoidon vaatimat vaikeat lääkinnälliset syyt.

Vuorotteluhoito merkitsee, että hoitoa ja hoivaa tarvitseva asuu vuorotellen kotona ja lyhytaikaisasunnossa. Omaisen saa lomitusta, ja hoitoa tarvitseva voi siten asua pitempään tavallisessa asunnossaan.

Rajaukset

Hakijan kieltäytyminen kotona annettavasta tuesta ja avusta ei ole syy hoito- ja hoiva-asunnon myöntämiselle. Lyhytaikaisasumista ei myönnetä henkilöille, jotka asuvat hoito- ja hoiva-asunnossa tai ovat saaneet paikan sinne.

Muut tiedot

Muistisairaille voidaan myöntää lomitusta lyhytaikaisasunnossa, mutta muistisairaiden säännöllistä vuorotteluhoitoa ei suositella. Muistisairaille ja heidän omaisilleen suositeltava tukimuoto on kansallisten suuntaviivojen mukaan päivätoiminta tai lomitus kotona. Myönnettyjen tukitoimien on oltava tarve- ja edellytyslähtöisiä ja mukautettavissa ajankohtaiseen tilanteeseen.

Hoito- ja hoiva-asuminen

Hoito- ja hoiva-asumista myönnetään, kun huolenpidon, turvallisuuden ja valvonnan tarve on niin laajaa, ettei siitä enää pystytä huolehtimaan omassa asunnossa.

Yksilöllinen arviointi sisältää myös taloudellista taitekohtaa koskevan laskelman. Se merkitsee sitä, että tavallisessa asunnossa asumiselle myönnetyn tuen kustannusta verrataan hoito- ja hoiva-asunto paikan kustannukseen.

Kun tavallisessa asumisessa jatkuvasti tukea tarvitsevien palvelujen käyttäjien kustannukset vastaavat tai ylittävät hoito- ja hoiva-asunnon kustannukset, heitä tiedotetaan mahdollisuudesta hakea ja saada paikka hoito- ja hoiva-asunnossa. Hoito- ja hoiva-asunnon paikan saannin edellytyksenä ei ole saavutettu taloudellinen taitekohta.

Rajaukset

Asunnon muotoilu ei sinänsä ole syy paikan myöntämiselle hoito- ja hoiva-asunnossa. Jos asunto on sopimattomasti suunniteltu henkilön tuki- ja aputarpeen kannalta, häntä kehoitetaan itseään hakemaan paremmin mukautettua asuntoa avoimilta asuntomarkkinoilta.

Jos hakija ei hyväksy kotona annettavaa tukea ja apua, se ei ole syy hoito- ja hoiva-asunnon myöntämiselle.

Muut tiedot

Myönnettyä paikkaa hoito- ja hoiva-asunnossa on tarjottava nopeasti, kuitenkin viimeistään kolmen kuukauden kuluttua päätöksestä. Hakijalle tulee antaa mahdollisuus tarjotun asuinpaikan näkemiseen, ja hänen on kolmen päivän sisällä tarjouksen saamisesta hyväksyttävä tai hylättävä paikka. Muuton tulee tapahtua kymmenen päivän sisällä siitä, kun paikkaa on tarjottu. Jos hoito- ja hoiva-asunto on myönnetty henkilön ollessa lyhytaikaisasunnossa tai sairaalassa, eikä hän voi välillä käydä kotona, hänen on hyväksyttävä tarjottu paikka sen johdosta, ettei vaihtoehtoa tarjota.

Hakija voi kieltäytyä kerran tarjotusta paikasta ja silti säilyttää paikkansa odotuslistalla edellyttäen, ettei hän ole sairaalassa tai lyhytaikaisyksikössä. Jos hakija kieltäytyy paikasta useammin kuin kerran, suosittelemme hakijaa peruuttamaan hakemuksensa, jotta asia voitaisiin jättää sikseen. Jos niin ei tapahdu, etuuskäsittelijän on otettava asia uuteen, muuttuneita olosuhteita koskevaan harkintaan. Silloin selvitetään, ovatko hakijan tarpeet muuttuneet sen jälkeen, kun paikka hoito- ja hoiva-asunnossa myönnettiin.

Hoito- ja hoiva-asunnon asukkaalla on muuton jälkeen oikeus pyytää siirtoa toiseen hoito- ja hoiva-asuntoon. Jos siirtoa pyydetään, etuuskäsittelijä ottaa yhteyttä hakijaan sekä hoito- ja hoiva-asuntolan henkilöstöön selvittääkseen siirron syyn. Jos siirto toteutetaan, hakija joutuu odotuslistalle, ja hänelle tarjotaan uutta paikkaa hoito- ja hoiva-asunnossa sellaisen vapautuessa.

Pariasuminen/yhdessä asumisen jatkaminen

Pariskunnilla on oltava mahdollisuus yhdessä asumiseen, vaikka toinen osapuoli tarvitsisikin niin laajaa tukea, hoitoa ja hoivaa, että hänen on asuttava hoito- ja hoiva-asunnossa. Mahdollisuus sisältyy kohtuulliseen elintasoon ikääntyneiden kohdalla, jotka asuvat pysyvästi yhdessä tai jotka ovat aiemmin asuneet pysyvästi yhdessä. Kysymyksessä ei saa olla lyhytaikainen yhteiselämä. Päätös on vapaaehtoinen ja edellyttää, että molemmat puoliset ja avopuolisot haluavat asua yhdessä. Etuuskäsittelijä selvittää ja tekee pariasumista koskevan päätöksen.

Kotihoitoavustusta koskevat säännöt

Boråsin kaupunki tarjoaa joissakin tapauksissa avustusta, josta ei ole säädetty laissa, eikä se sisälly kohtuulliseen elintasoon siten kuin kotihoitoavustus.

Kotihoitoavustusta voidaan myöntää henkilölle, jolla on fyysisistä, psyykkisistä tai muista syistä johtuvia suuria vaikeuksia selviytyä arjestaan, ja jota joku omainen hoitaa. Omaiseksi lasketaan tässä yhteydessä perhe, sukulainen tai muu henkilö.

Kotihoitoavustuksen myöntäminen edellyttää alla olevien kriteerien täyttymistä:

- Hakija ja omainen/omaiset asuvat samassa kotitaloudessa.
- Hakija on kirjoilla ja asuu vakituisesti Boråsin kaupungissa
- Hakija on täyttänyt 18 vuotta
- Hakijan arvioidaan tarvitsevan apua ja tukea vähintään 20 tuntina viikossa
- Tuen on perustuttava päivittäiseen avuntarpeeseen pukemisen ja riisuutumisen, hygienian, vessakäyntien, siirtymisten, aterioinnin, säännöllisen valvonnan sekä joidenkin lääkinnällisten toimien yhteydessä Tukeen ei lasketa apua käytännön askareissa kuten ruoanlaitossa, ostoksissa, siivouksessa ja pyykinpesussa
- Tukitarpeen odotetaan kestävän vähintään kuuden kuukauden ajan.

Kotihoitoavustusta koskeva päätös on ajallisesti rajoitettu korkeintaan vuodeksi, minkä jälkeen tehdään uusi harkinta.

Kotihoitoavustusta saaneelle on päätöskauden aikana mahdollisuus myöntää maksutonta lomitusta kotona korkeintaan 16 tuntia kuukaudessa.

Kotona annettavan maksuttoman 16 tunnin kuukausittaisen lomituksen lisäksi kotihoitoavustusta voidaan täydentää vain:

- Turvahälyttimellä
- Yksittäisillä lyhytaikaisoleskeluilla, joista on tehty etuusarviointi.

Muut tiedot

Kotihoitoavustus on kunnallinen avustus, jonka vahvistettu määrä vastaa viittä prosenttia hintaperusmäärästä kuukaudessa. Kotihoitoavustus ei ole veronalainen, ja se maksetaan hakijalle. Hakija voi jakaa kodinhoitoavustuksen useammalle henkilölle, jos useammat omaiset jakavat hoidon edellyttäen, että asuvat samassa kotitaloudessa.

Jos hakija tilapäisesti, vähintään 14 päivän aikana kalenterikuukautta kohden, on poissa kotoa esimerkiksi sairaalahoidon tai lyhytaikaisasunnossa oleskelun johdosta, kotihoitoavustus puolitetaan. Kotihoitoavustusta ei makseta, jos poissaolo käsittää kokonaisen kuukauden.

Kotihoitoavustuksen maksaminen lakkautetaan, jos hakijan tai omaisten edellytykset muuttuvat. Muuttuneet olosuhteet voivat esimerkiksi tarkoittaa, että hakija muuttaa hoito- ja lyhytaikaisasuntoon, tai että hoitava sairastuu ja tarvitsee tukea ja apua siten, ettei hän enää kykene huolehtimaan hakijan huolenpitotarpeesta.

Yksinkertaistettua päätöksentekoa koskevat säännöt

Johdanto

Yksinkertaistettu päätöksenteko merkitsee, että sosiaalilautakunta ilman edeltävää tarveharkintaa saa tarjota kotipalvelua ikääntyneille. Tarkoituksena on yksinkertaistaa kuntien mahdollisuutta myöntää vanhustenhuoltoon sisältyviä toimia. Kunnat saavat päättää itse, haluavatko ne soveltaa yksinkertaistettua päätöksentekoa.

Yksinkertaistetun päätöksenteon tarkoituksena ei ole laajentaa suoritteita, jotka muissa tapauksissa myönnetään perinteisen hakemuksen, selvityksen ja päätöksenteon mukaan. Yksilön kyvyn vahvistamista koskeva sosiaalipalvelulain pyrkimys on yhä ohjaava.

Suoritteet ja niiden laajuus

Boråsin Kaupunki soveltaa yksinkertaistettua päätöksentekoa kaupungissa kirjoilla olevien ikääntyneiden kohdalla. Säännöt koskevat seuraavia suoritteita:

- siivoustuki
- pyykinpesutuki
- digitaalinen tuki

Myönnetty tuki muotoillaan siten, että se parantaa henkilön itsenäisen elämän mahdollisuuksia. Yksityiselle henkilölle annetaan edellytyksiä vaikuttaa myönnettyjen tukitoimien suunnitteluun ja toteuttamiseen.

Suoritteiden laajuus perustuu keskimääräiseen tarpeeseen.

Päätökset ovat ajallisesti rajoitettuja ja voimassa vuoden ajan, minkä jälkeen seuranta on viimeistään toteutettava.

Siivoustuki

Siivoustukea voidaan myöntää yksinkertaistetulla päätöksellä 80 vuotta täyttäneille Boråsin kaupungissa asuville. Yhteisen kotitalouden kohdalla hakijan on oltava vähintään 80-vuotias.

Tukea siivoukseen myönnetään kerran joka kolmas viikko kotitaloutta kohden, joka koostuu kahdesta huoneesta, keittiöstä, hallista ja vessasta. Suoritteesta laskutetaan voimassa olevan taksan mukaan.

Siivoustuki kattaa myös ikkunoiden pesun sekä jääkaapin ja pakastimen sulattamisen korkeintaan kahdesti vuodessa.

Jos siivoustarve on yksinkertaistettua päätöksentekoa koskevia sääntöjä laajempi, hakemusta ja selvitystä käsitellään perinteisesti sosiaalipalvelulain 4 luvun 1 § mukaisesti tehdyn päätöksen turvin.

Suorite toteutetaan yhdessä hakijan kanssa, joka osallistuu kykynsä mukaisesti.

Apua ei myönnetä saneeraukseen, suursiivoukseen, muuttosiivoukseen tai kellarin siivoamista varten. Apua ulkoaskareisiin kuten lumenluontiin tai nurmikon leikkaamiseen ei myönnetä.

Pyykinpesutuki

Pyykinpesutukea voidaan myöntää yksinkertaistetulla päätöksellä 80 vuotta täyttäneille Boråsin kaupungissa asuville. Yhteisen kotitalouden kohdalla hakijan on oltava vähintään 80-vuotias.

Pyykinpesutukea myönnetään joka toiselle viikolle kotitaloutta kohden sisältäen myös vuodevaatteiden vaihdon. Suoritteesta laskutetaan voimassa olevan taksan mukaan.

Jos pyykinpesutarve on yksinkertaistettua päätöksentekoa koskevia sääntöjä laajempi, hakemusta ja selvitystä käsitellään perinteisesti sosiaalipalvelulain 4 luvun 1 § mukaisesti tehdyn päätöksen turvin.

Suorite toteutetaan yhdessä hakijan kanssa, joka osallistuu kykynsä mukaisesti.

Tukea ei myönnetä nyrkkipyykkiin, mankelointiin, alusvaatteiden ja lakanoiden silittämiseen sekä mattopyykkiin.

Digitaalinen tuki

Digitaalista tukea voidaan myöntää yksinkertaistetulla päätöksellä 75 vuotta täyttäneille Boråsin kaupungissa asuville.

Digitaalista tukea voidaan myöntää korkeintaan kahdeksaksi tunniksi henkilöä ja vuotta kohden jaettuna korkeintaan neljälle kerralle. Jos kaksi samaan kotitalouteen kuuluvaa henkilöä hakee digitaalista tukea, sitä voidaan myöntää korkeintaan 12 tunniksi vuodessa jaettuna korkeintaan kuudelle kerralle. Molempien on oltava vähintään 75-vuotiaita. Suorite on maksuton.

Suorite myönnetään sosiaalipalvelulain 4 luvun 1 § mukaisesti.

Digitaalisen tuen tarkoituksena on antaa käytännön ohjausta eri palveluissa ja käyttöalueilla kuten verkko-ostoksissa, sosiaalisten yhteyksien ylläpidossa sekä kodissa ja sen ulkopuolella järjestettäviin aktiviteetteihin osallistumisessa. Suoritteen tavoitteena on antaa yksilöllisesti muotoiltuja perustietoja ja perehdyttää digitalisoinnin perusmahdollisuuksiin. Suoritteen on myös annettava yleisiä hyvinvointitekniikkaa koskevia tietoja, ja sen tuomia osallistumisen ja itsenäisyyden mahdollisuuksia.

Digitaalinen tuki ei kata tukea tai neuvontaa teknisen tuotteen oston yhteydessä. Se ei myöskään kata asennusta sekä toimimattomiin tuotteisiin liittyvää tukea tai korjausta.

Valittuja ikäkriteerejä koskeva motivointi

Siivous- ja pyykinpesutukea koskevien suoritteiden ikäkriteerejä motivoidaan siten, että 80 vuoden iässä kotipalvelua saavien boråsilaisten määrä kasvaa selkeästi, ja vain pieni osa heistä saa hylkäävän päätöksen. 80 vuotta täyttäneiden ja sitä vanhempien henkilöiden osuus kotipalvelua saavista on korkeampi verrattuna 65-79-vuotiaisiin. Se osoittaa näiden kahden ryhmän tarpeiden välisen selkeän eron.

Digitaalista tukea koskevaa ikäkriteeriä motivoidaan sillä, että 75-vuotiaat ovat ylivoimaisesti suurin Internetiä harvoin tai ei lainkaan käyttävä ryhmä. Digitaalisen tekniikan ja Internetin käyttöön tähtäävä koulutus voi vähentää ikääntyneiden yksinäisyyttä sekä mahdollista digitaalista ja sosiaalista ulkopuolisuutta.

